International Traktat for Fodgængere

Sådan får vi skabt sunde, hensigtsmæssige og bæredygtige lokalsamfund, hvor mennesker vælger at færdes til fods.

Underskriverne af denne Traktat betragter de sundhedsmæssige fordele ved at færdes til fods som centrale indikatorer på sunde, hensigtsmæssige, socialt inkluderende og bæredygtige lokalsamfund, og anser det for en universal rettighed for mennesker at kunne færdes sikkert til fods og nyde offentlige områder af høj kvalitet, hvor som helst og når som helst. Vi forpligter os til at mindske de fysiske, sociale og institutionelle barrierer, der hæmmer færdsel til fods. Sammen med andre vil vi, gennem vores tiltrædelse af denne traktat, arbejde for at skabe en kultur, hvor mennesker vælger at færdes til fods. Traktatens strategiske principper er:

1. **Større mulighed for at bevæge sig trygt i det offentlige rum**
2. **Velanlagte og velholdte fællesområder for mennesker**
3. **Forbedret netværk af fodgængerruter**
4. **Fodgængerfremmende rumlig planlægning og anvendelse af landområder**
5. **Færre farer i vejtrafikken**
6. **Mindre kriminalitet og mindre frygt for kriminalitet**
7. **Større opbakning fra myndigheder**
8. **En fodgængerkultur**

Underskrevet .....

Navn .....

Stilling .....

Dato

International traktat for fodgængere

At kunne gå er det første, et lille barn ønsker sig, og det sidste et ældre mennesker ønsker at opgive. At gå er en form for motion, der ikke fordrer en gymnastiksal. Det er recepten uden medicin, vægtkontrollen uden diæt, kosmetikken som ikke kan købes. Det er det beroligende middel uden en pille, terapien uden en psykolog, og ferien som intet koster. Bedre endnu forurener det ikke, forbruger få naturlige ressourcer og er nyttigt. At spadsere er nemt, da det ikke kræver særligt udstyr, men kan reguleres efter behov og grundlæggende er sikkert. At spadsere er lige så naturligt som at trække vejret.

John Butcher, Grundlæggeren af Walk21, 1999

Indledning

Vi, menneskeheden, står over for en række sammenhængende, sammensatte problemer. Vi bliver mindre sunde, vores transportsystemer er ineffektive og vores omgivelser sættes under stadig større pres for at imødekomme vores behov. Den kvalitet, og det omfang færdsel til fods har i hverdagen i et givet område, er en velkendt og grundlæggende indikator på livskvalitet. Myndigheder, der ønsker at skabe sundere og mere duelige lokalsamfund og lokalområder, kan opnå mærkbare forbedringer ved blot at fremme mere færdsel til fods.

Med udgangspunkt i omfattende diskussioner med eksperter verden over viser denne Traktat hvordan der kan skabes en kultur, hvor mennesker vælger at spadsere. Traktaten kan underskrives af alle individer, organisationer og myndigheder, eller en gruppe i et lokalområde, der støtter visionen og de strategiske principper, uanset formel status og mulighed for at føre ideerne ud i livet.

Støt venligst op om denne Traktat ved at underskrive den og ved at opmuntre venner, kolleger, offentlige myndigheder og nationale og lokale organisationer til at arbejde sammen med jer for at skabe sunde, duelige og bæredygtige fodgængervenlige lokalsamfund på globalt plan.

Baggrund

Folk, der pendler, stormer af sted; folk på indkøb slentrer; rygsæksfolk traver; elskende vandrer; turister promenerer… men alle er vi ude at gå. At færdes til fods er en fundamental og universel ret, uanset evner eller motivation, og vedbliver at være et afgørende element i livet. Alligevel færdes stadig færre mennesker til fods i mange lande. Hvorfor spadsere når man kan køre? At gå er ikke længere en nødvendighed i mange dele af verden, men er til gengæld blevet en luksus. At spadsere forekommer for let, for almindeligt, for oplagt og tilmed for billig en aktivitet at benytte for at komme omkring og forblive sund. Vi fravælger at gå, fordi vi har glemt hvor let, behageligt og gavnligt, det er. Vi lever i nogle af de mest begunstigede omgivelser, mennesket, som art, nogensinde har kendt, og så reagerer vi ved at tage det for givet, at vi kan komme omkring til fods.

Som følge af vores ringe fysiske aktivitet lider vi af rekordhøje niveauer af overvægt, depression, hjertesygdom, road-rage, angst og social isolation.

At færdes til fods giver os sundhed, glæde og afkobling. Det kan genopbygge og bevare sundheden i musklerne, nervesystemet og følelserne, og samtidig bidrage til en oplevelse af uafhængighed og selvtillid. Jo mere vi spadserer, jo bedre får vi det. Vi bliver afslappede, sanser mere og undgår at ophobe mentalt rod og virvar. At spadsere er godt for alle og enhver.

Vision

At skabe en verden hvor mennesker vælger at gå, og har mulighed for at færdes til fods for at befordre sig fra et sted til et andet, for at bibeholde deres sundhed og opnå afkobling og afslapning, en verden hvor myndigheder, organisationer og individer:

- **anerkender værdien af at færdes til fods**
- **forpligter sig over for den værdi, det er at gå**
- **trækker på samme hammel for at overvinde de fysiske, sociale og institutionelle barrierer der ofte begrænser menneskers tilskyndelse til at gå.**

Principper og handlinger

Denne internationale Traktat fremhæver behovene hos mennesker, der færdes til fods, og fremlægger en fælles ramme, der kan tjene myndigheder til at omstille deres nuværende politik, aktiviteter og relationer for at fremme en kultur, hvor mennesker vælger at gå.

Under hvert strategiske princip-punkt udgør handlingsforslagene en praktisk liste over forbedringer, der kan gennemføres i de fleste lokalsamfund. Tilpasning til lokale forhold kan nødvendiggøre forskellige specifikke tilføjelser, hvilket står frit for.

1. Større mulighed for at bevæge sig trygt i det offentlige rum

Lokalsamfundets borgere har ret til gader, torve, bygninger og offentlige færdselssystemer, uanset deres alder, førlighed, køn, indkomst, sprog, etnicitet, kultur eller religion, så frihed og uafhængighed kan styrkes, og social inklusion, solidaritet og demokrati kan fremmes mellem mennesker.

HANDLINGSFORSLAG

- Der sørges for sikre tilgængelige og uafhængige færdselssystemer for alle, ved at tilvejebringe fodgængeradgang for så mange mennesker som muligt, til så mange steder som muligt, især til offentlige transportmidler og offentlige bygninger.
- Der tages højde for behovene hos mennesker med begrænset førlighed, ved at etablere og vedligeholde service og faciliteter af høj kvalitet og med social inklusion.

2. Velanlagte og velholdte fællesområder for mennesker

Lokalsamfundets borgere har ret til at leve i et sundt, praktisk og attraktivt miljø, som er indrettet efter deres behov, og til frit at nyde goderne i de offentlige områder, i sikkerhed og bekvemmelighed, uden forstyrrelse fra påtrængende støj og forurening.

HANDLINGSFORSLAG

- Gader anlægges med tanke på mennesker, og ikke kun biler, ihukommende at gader er sociale områder, såvel som færdselsområder, og derfor behøver en social formgivning såvel som tekniske foranstaltninger. Det kan indebære, at gadearealer må om-allokeres, at områder, hvor fodgængere har første prioritet, må realiseres, og at bilfrie områder må indføres, så alle kan nyde det offentlige rum, og mulighederne for social interaktion, leg og afslapning fremmes for både voksne og børn.
- Der tilvejebringes rene, veloplyste gader og stier, frie for forhindringer og brede nok til den travleste fodgængerfærdsel, samt med tilstrækkelige muligheder for de gående til at krydse gaderne sikkert og hurtigt, uden at tvinges til at ændre bevægelsesretning eller niveau.
- Der sørges for bænke og toiletter i det nødvendige omfang, på de steder, hvor der er behov for det, idet alle typer brugere tages i betragtning.
- Der tages højde for klimatiske forhold ved indretning af faciliteterne, f.eks. skygge (træer) eller ly.
- Gader indrettes med lettilgængelig information, med både tydelig skiltning og information på stedet, så ture kan planlægges undervejs og opdagelse til fods fremmes.
- De grønne områder og vandløb i byerne skattes, udbygges og vedligeholdes, og der garanteres god tilgængelighed og høj kvalitet.

3. Forbedret netværk af fodgængerruter

Lokalsamfundets borgere har ret til et netværk af sammenhængende, direkte, let tilgængelige og let anvendelige gangruter, som er sikre, bekvemme, attraktive og velholdte, så borgerne kan færdes mellem deres hjem og butikker, skoler, parker, offentlige transportmidler, grønne områder og andre vigtige destinationer.

HANDLINGSFORSLAG

- Et sammenhængende, funktionelt og sikkert netværk af gangruter af høj kvalitet, som forbinder boliger og lokale destinationer og afspejler behovene hos de lokale beboere, etableres og vedligeholdes.
- Et sammenhængende, omfattende og veludstyret offentligt færdselssystem, der er fuldt tilgængeligt for alle potentielle brugere, etableres.
- Der etableres skifte- og stoppesteder ved de offentlige transportmidler, som er let tilgængelige, sikre og bekvemme for fodgængere og forsynet med de nødvendige informationer.

4. Fodgængerfremmende rumlig planlægning og anvendelse af landområder

Lokalsamfundets borgere har ret til at forvente, at den politik, der drives med hensyn til rumlig planlægning og anvendelse af landområder, gør det muligt at spadsere til størstedelen af de faciliteter og serviceydelser, de har brug for i hverdagen, så der er maksimal mulighed for at gå, og afhængighed af biler mindskes, hvilket fremmer livet i lokalsamfundet.

HANDLINGSFORSLAG

- Fodgængere sættes i centrum for byplanlægning. De langsomme transportformer, såsom gang og cykling, gives første prioritet i forhold til de hurtige transportformer, og nærtrafikken gives forrang for langdistance-transport.
- Rumlig planlægning og anvendelse af landområder forbedres, så nye boliger, butikker, forretninger, parker og stoppesteder for offentlige transportmidler er placeret og indrettet, så borgerne let kan nå frem til fods.
- Bil-afhængighed mindskes ved at fjerne byens behov for biler (f.eks. tilfældig udbredelse af bymæssig bebyggelse), og ved at omallokere gadearealer til fodgængere og forbinde de eksisterende gangruter med hinanden, så der skabes fodgængerruter med forrang.

5. Færre farer i vejtrafikken

Lokalsamfundets borgere har ret til gader, der er indrettet, så færdselsulykker forebygges, og det er behageligt, sikkert og bekvemt for fodgængere at færdes – især for børn, ældre og mennesker med nedsat førlighed.

HANDLINGSFORSLAG

- Trafikken på veje og gader styres (eksempelvis ved indførelsen af nedsat hastighed), så de farer, som køretøjer udgør for fodgængere, mindskes, frem for at fodgængeres bevægelsesfrihed indskrænkes ved at isolere dem.
- En fodgængervenlig kørselskultur opmuntres gennem målrettede kampagner og indførelse af love vedrørende vejtrafikken.
- Køretøjers hastighed nedsættes i boligområder, indkøbsgader og omkring skoler.
- Trafikerede gader og vejes skadelige indvirkning på lokalmiljøet begrænses ved at indrette nødvendige og sikre overgangssteder, så ventetiden for fodgængere er minimal, og der er tid nok, selv for den langsomste fodgænger, til at krydse vejen.
- Det sikres, at de faciliteter, der er indrettet til cyklister og andre ikke-motoriserede transportformer, ikke generer fodgængeres sikkerhed eller bekvemmelighed.

6. Mindre kriminalitet og mindre frygt for kriminalitet

Lokalsamfundets borgere har ret til at forvente, at bymiljøet er formgivet og vedligeholdt, og at der føres opsyn, så kriminalitet og frygten for kriminalitet mindskes.

HANDLINGSFORSLAG

- Det sikres, at bygninger giver fuldt udsyn og overblik over gadeniveau og aktiviteterne på gadeniveau, for at fremme en følelse af at være overvåget, så tilskyndelsen til kriminalitet mindskes.
- Der gennemføres høringer med fodgængere, i dagtimerne såvel som i aftentimerne, for at afdække bekymringer om personlig sikkerhed, hvorved områder, der kan forbedres indkredses, og forbedringer føres ud i livet (eksempelvis kraftigere gadebelysning og større og tydeligere synsfelter).
- Der tilvejebringes træning og information til de professionelle transportansatte for at øge deres bevidsthed om bekymringerne hos fodgængere omkring personlig sikkerhed og dermed forbundne fravalg af at færdes til fods.

7. Større opbakning fra myndigheder

Lokalsamfundets borgere har ret til at forvente, at myndigheder tilvejebringer, støtter og værner om mulighederne for at gå, så færdsel til fods tilvælges.

HANDLINGSFORSLAG

- En forpligtelse til at udarbejde en overskuelig, kortfattet og vidtfavnende handlingsplan for gående, opstille mål, sørge for støtte til interessenter og vejlede ved investeringer, samt medtage nedenstående handlings-anvisninger:
- At inddrage alle relevante repræsentanter (især fra transport, planlægning, sundhed, uddannelse og politi), på alle niveauer, og at anerkende vigtigheden af at støtte og opmuntre færdsel til fods, samt at støtte supplerende politik og handlinger.
- At rådføre sig regelmæssigt med lokale organisationer, der repræsenterer fodgængere og andre relevante grupper, indbefattet de unge, de ældre og de med nedsat førlighed.
- At indsamle kvantitative og kvalitative data om færdsel til fods (bl.a. bevæggrunde og formål med turene, antallet af ture, etaper på turen, tider og afstande der spadseres, tiden tilbragt i offentlige områder og tilfredshedsniveauer).
- At integrere færdsel til fods i træningen og oplæringen af de professionelle beskæftiget med transport og vejsikkerhed, sundhed, byplanlægning og formgivning af de offentlige områder.
- At skaffe de nødvendige bevillinger til vedvarende at virkeliggøre den valgte handleplan.
- At gennemføre pilotprojekter for at fremme best-practice, og støtte forskning ved at tilbyde lokalområdet til case-studies, og ved at udbrede kendskabet til de lokale erfaringer.
- At måle hvor stor succes programmerne har ved at kortlægge og sammenligne data indhentet før, under og efter programmernes indførelse.

8. En fodgængerkultur

Lokalsamfundets borgere har ret til up-to-date information, der er lettilgængelig og oplyser om, hvor de kan gå, og hvilken kvalitet oplevelsen takseres til. Mennesker bør have mulighed for at prise og nyde færdsel til fods som en naturlig del af deres hverdag, socialt, kulturelt og politisk.

HANDLINGSFORSLAG

- Alle i lokalsamfundet opfordres aktivt til at færdes til fods, så ofte de kan og som en naturlig del af deres hverdag, gennem regelmæssig, kreativ og målrettet information, og på en måde der imødekommer deres personlige behov og inddrager deres personlige engagement.
- Der skabes en positiv indstilling til det at gå, ved at hylde færdsel til fods som en kulturel arv og en kulturel begivenhed, eksempelvis gennem arkitektur, kunstudstillinger, teater, oplæsning af litteratur, fotografier og filmforevisninger.
- Der sørges for pålidelig og sammenhængende information og skiltning, foruden forbindelser til offentlige transportmidler, for at fremme opdagelsesrejser til fods.
- Der gives økonomiske belønninger til mennesker, som går mere, enten gennem det lokale forretningsliv og arbejdspladser, eller offentlige incitamenter.

Nedenfor kan handlingsforslag for jeres lokale behov eller situation beskrives.

Udarbejdet inden for rammen af WALK21's internationale konferenceserie.
Oktober 2006

Walk21 vil gerne takke de mange, der har assisteret ved udarbejdelsen af denne Traktat, og til jer for jeres personlige engagement i at bidrage til at skabe sunde, duelige og bæredygtige fodgænger-venlige lokalsamfund verden over.

Mere information om færdsel til fods er tilgængelig på www.walk21.com

Eller send os en mail på info@walk21.com

Kontakt i Danmark: Dansk Fodgænger Forbund www.dfdg.dk , email: post@dfgf.dk